



دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی
گروه روانشناسی تربیتی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتری تخصصی روانشناسی تربیتی

عنوان پایان نامه:

اثر بخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر مشکلات رفتاری (عاطفی،
اضطرابی و اجتماعی و رفتار پر خاشگرانه) دانش آموزان دوره ابتدایی شهر نیشابور

پژوهشگر:

محبوبه ثابت ایمانی

استاد راهنما:

پرفسور منیجه شهنی ییلاق

اساتید مشاور:

دکتر خدیجه آرین

دکتر سیروس عالیپور

شهریور ۱۳۹۲

چکیده پایان نامه

نام خانوادگی: ثابت ایمانی	نام: محبوبه
عنوان پایان نامه: اثر بخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر مشکلات رفتاری (عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه) دانش آموزان دوره ابتدایی شهر نیشابور	
استاد راهنما: پرفسور منیجه شهنی ییلاق	
درجه تحصیلی: دکتری تخصصی رشته: روانشناسی گرایش: تربیتی	
محل تحصیل (دانشگاه): شهید چمران اهواز	
دانشکده: علوم تربیتی و روانشناسی	
تاریخ فارغ التحصیلی: شهریور ۱۳۹۲	تعداد صفحه: ۲۷۸
کلید واژه‌ها: بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری، مشکلات رفتاری، مشکلات عاطفی، مشکلات اضطرابی و مشکلات اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه.	
<p>هدف از انجام این پژوهش بررسی اثر بخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر مشکلات رفتاری (عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه) دانش آموزان دوره ابتدایی شهر نیشابور بود. پژوهش حاضر از نوع آزمایشی میدانی با پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری با گروه گواه بود. ابزارهای این پژوهش شامل نظام سنجش مبتنی بر تجربه آخنباخ (ASEBA)، که از فرم چک لیست رفتاری کودک (CBCL) آن استفاده شد، و مصاحبه بالینی بود. نمونه پژوهش شامل ۸۰ دانش آموز (۴۰ دختر و ۴۰ پسر) پایه های اول و دوم دبستان های نیشابور در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ بود، که با روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای انتخاب و به دو گروه آزمایشی و گواه گمارده شدند. قبل از ارائه مداخله بازی درمانی از هر دو گروه آزمایشی و گواه پیش آزمون فرم چک لیست رفتاری کودک (CBCL) گرفته شد. سپس، گروه آزمایشی تحت مداخله بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری قرار گرفت و گروه گواه هیچ مداخله ای دریافت نکرد. پس از اتمام دوره بازی درمانی بلافاصله از هر دو گروه پس آزمون گرفته شد. در نهایت، پس از دو ماه از اتمام دوره بازی درمانی مجدداً هر دو گروه فرم چک لیست رفتاری کودک (CBCL) را، به عنوان پیگیری تکمیل کردند. نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیری (مانکوا) و تحلیل کوواریانس یکراه نشان داد که بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری باعث کاهش معنی دار مشکلات عاطفی، مشکلات اضطرابی، مشکلات اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه در گروه آزمایشی می شود. همچنین، نتایج تحلیل داده ها نشان داد اثرات مداخله بر مشکلات عاطفی، مشکلات اضطرابی، مشکلات اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه در طول زمان پایدار می باشد.</p>	

ہمسرم

بہ پاسداشت عشق، صبرش و دانائیش، او کہ ہم سپیاء م ۱۰۰

فرزندان

مریم، امیرعباس و امیرعلی

بہانہ های امید و زندگی ام کہ عشق و انگیزہ ی این سفر طولانی را بہ من بخشیدند

کہ نمودن را بہ من یاد داد و در حالی کہ بہ من نشان داد بہترین چیز یاد زندگی قابل نمودن نیستند.

تقدیر و تشکر

در آغاز تمامی سپاس خود را تقدیم درگاه خداوند مهربان می‌کنم که امیدواریم داد و یاریم بخشید تا بتوانم پژوهش حاضر را به انجام برسانم. بی‌تردید بی‌همراهی او پیمودن این راه دشوار ناشدنی بود. صادقانه‌ترین سپاس‌ها را خدمت استاد آزاده ام سرکار خانم دکتر منیجه شهنی ییلاق تقدیم می‌دارم که باورم بخشید می‌توانم از عهده‌ی این کار سخت بر آییم. مدیون راهنمایی‌ها و حمایت‌های بی‌دریغ او هستم.

سپاس خالصانه‌ی خود را به محضر اساتید گرانقدرم جناب آقای دکتر سیروس عالی پور و سرکار خانم دکتر خدیجه آرین که مشاوران اینجانب در انجام این پژوهش بودند تقدیم می‌دارم. از همکلاسی‌های همیشه همراهم، آقایان دکتر سید عبد الوهاب سماوی، دکتر موسی جاودان و دکتر علیرضا متحدی که در طی انجام این کار صمیمانه یاریم دادند سپاسگزارم. همچنین، از همکاران صبور و اندیشمندم، آقایان حسین غلامی، ساسان احمدی، محمد رضا آهویی و خانم فریده صفی‌خانی که در تمام مراحل تحصیل در مقطع دکتری پشتیبان و یاور من بودند سپاسگزارم.

در خاتمه از تمامی مسئولان آموزش و پرورش نیشابور، مدیران، معلمان، مشاوران و دانش‌آموزان عزیز که در پژوهش مشارکت داشتند تقدیر و تشکر می‌کنم و برای آن‌ها آرزوی توفیق و سربلندی دارم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده فارسی
i	فهرست مطالب
viii	فهرست جدول ها
xi	فهرست نمودار ها
فصل اول موضوع تحقیق	
۱	مقدمه
۵	بیان مسئله
۷	اهمیت و ضرورت پژوهش
۱۲	هدف های پژوهش
۱۳	فرضیه های پژوهش
۱۳	تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها
۱۳	مشکلات رفتاری
۱۴	مشکلات عاطفی
۱۵	مشکلات اضطرابی
۱۵	مشکلات اجتماعی
۱۶	رفتار پرخاشگرانه
۱۶	بازی درمانی شناختی-رفتاری
فصل دوم پیشینه تحقیق	
۱۹	مقدمه
۲۰	بازی و انواع آن

۲۵	نقش بازی در رشد شخصیت
۲۵	نقش بازی در رشد و تحول کودک
۲۷	کاربردهای مختلف بازی در درمان کودکان
۲۸	شکل گیری و تکامل بازی درمانی
۳۱	روش های بازی درمانی
۳۲	ویژگی های بازی درمانگران
۳۲	اتاق بازی درمانی
۳۳	نظریه ها
۳۳	نظریه روانکاوی
۳۵	نظریه های رشدی
۳۶	نظریه وابستگی
۳۷	نظریه راجرز
۳۷	رویکرد شناختی-رفتاری
۳۹	پیشگامان مکتب شناختی-رفتاری
۴۰	نظریه آلبرت بندورا
۴۱	نظریه ایس
۴۲	درمان شناختی-رفتاری بک
۴۳	گروه درمانی
۴۳	گروه درمانی شناختی-رفتاری
۴۴	استفاده از درمان شناختی رفتاری برای کودکان و نوجوانان
۴۶	بازی درمانی بر اساس رویکرد شناختی-رفتاری
۴۷	مفاهیم پایه بازی درمانی بر اساس رویکرد شناختی-رفتاری

۴۹	هدف مداخله شناختی-رفتاری
۵۰	موقعیت و مواد بازی درمانی شناختی-رفتاری
۵۰	مراحل مداخله بازی درمانی شناختی-رفتاری
۵۰	راهبردهای تغییر شناختی و رویارویی با عقاید نامعقول
۵۱	خود بیانی مثبت
۵۲	خود کنترلی
۵۲	ویژگی های رشدی کودکان دبستانی (۵ تا ۱۲ سال)
۵۳	رشد شناختی
۵۴	خود پنداره و عزت نفس
۵۵	رابطه با همسالان
۵۶	آسیب پذیری و انعطاف پذیری کودکان
۵۷	عوامل خطر و محافظ در کودکان
۵۹	پیشگیری از مشکلات رفتاری در کودکان
۶۰	مشکلات رفتاری کودکان
۶۲	بازنگری اختلال ها
۶۴	پایایی مشکلات رفتاری
۶۵	پیش بین های مشکلات رفتاری کودکان
۶۵	پیش بین های مشکلات برون سازی کودکان
۶۷	پیش بین های مشکلات درون سازی کودکان
۶۸	ارزشیابی مشکلات سلامت روانی کودکان مهد کودکی، پیش دبستانی و دبستانی
۶۹	تعریف اختلال ها و مشکلات رفتاری

۷۱	مشکلات عاطفی
۷۱	ماهیت احساسات و عواطف
۷۲	جایگاه و مرکز عواطف
۷۲	تظاهرات احساسات و عواطف
۷۲	کودکان دارای مشکلات عاطفی
۷۳	تعریف اضطراب
۷۴	مشکلات و اختلال های اضطرابی در کودکان و نوجوانان
۷۷	تاثیر اضطراب
۷۸	علایم اضطراب
۷۸	ترس ها و اضطراب های طبیعی
۷۹	شیوع و سیر انواع اختلال های اضطرابی در کودکان
۸۱	علت شناسی اضطراب
۸۱	۱- عوامل زیست شناختی
۸۲	۲- عوامل شخصیتی
۸۴	۳- وقایع مخرب زندگی
۸۴	تاثیر والدین بر اضطراب کودکان
۸۶	شناخت و رفتار در کودکان و نوجوانان مضطرب
۸۸	تکنیک های شناختی و رفتاری
۹۰	مشکلات اجتماعی
۹۰	آموزش مهارت اجتماعی
۹۰	اصول نظری بازی درمانی گروهی برای تقویت رفتار اجتماعی

۹۱	مهارت اجتماعی
۹۱	آموزش مهارت های فکری، احساسی و رفتاری
۹۲	پرخاشگری
۹۴	تعریف پرخاشگری
۹۷	انواع پرخاشگری
۹۹	یافته های رشدی مربوط به پرخاشگری
۱۰۰	چرا کودکان پرخاشگر می شوند؟
۱۰۲	سبب شناسی پرخاشگری
۱۰۳	درمان پرخاشگری
۱۰۳	چگونه می توان به کودکان پرخاشگر کمک کرد؟
۱۰۴	پیشینه پژوهش
۱۰۵	بازی درمانی و مشکلات رفتاری
۱۰۶	بازی درمانی، مشکلات رفتاری و جنسیت
۱۰۷	بازی درمانی و مشکلات عاطفی
۱۰۸	بازی درمانی و اضطراب
۱۱۰۱	بازی درمانی و مشکلات اجتماعی
۱۱	بازی درمانی و پرخاشگری
۱۱۴	خلاصه فصل
فصل سوم روش تحقیق	
۱۱۷	مقدمه
۱۱۷	روش و طرح پژوهش
۱۱۸	جامعه، نمونه و روش نمونه گیری

۱۱۸	الف. نمونه گیری مربوط به تعیین پایایی و روایی ابزار
۱۱۹	ب. نمونه گیری مربوط به آزمون فرضیه های پژوهش
۱۲۲	روش اجرا
۱۲۲	ابزار اندازه گیری
۱۲۳	نظام سنجش مبتنی بر تجربه آخنباخ (ASEBA)
۱۲۳	چک لیست رفتاری کودک (CBCL)
۱۲۵	پایایی و روایی چک لیست رفتاری کودک (CBCL)
۱۲۶	پایایی و روایی خرده مقیاس مشکلات عاطفی در پژوهش حاضر
۱۲۹	پایایی و روایی خرده مقیاس مشکلات اضطرابی در پژوهش حاضر
۱۳۱	پایایی و روایی خرده مقیاس مشکلات اجتماعی در پژوهش حاضر
۱۳۳	پایایی و روایی خرده مقیاس رفتار پرخاشگرانه در پژوهش حاضر
۱۳۵	مصاحبه بالینی
۱۳۵	شیوه مداخله
۱۳۵	برنامه مداخله
۱۳۵	محتوای مداخله
۱۳۹	روش های تجزیه و تحلیل آماری
فصل چهارم یافته های تحقیق	
۱۴۲	مقدمه
۱۴۲	یافته های توصیفی
۱۵۱	بررسی مفروضه های تحلیل کوواریانس
۱۵۲	خطی بودن
۱۵۵	همخطی چندگانه

۱۵۶	همگنی واریانس ها
۱۵۷	همگنی رگرسیون
۱۶۰	یافته های مربوط به فرضیه ها
۱۶۵	یافته های جانبی

فصل پنجم بحث و نتیجه گیری

۱۶۸	مقدمه
۱۶۸	اثربخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر کاهش مشکلات عاطفی
۱۷۰	اثربخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر کاهش مشکلات اضطرابی
۱۷۲	اثربخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر کاهش مشکلات اجتماعی
۱۷۵	اثربخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری بر کاهش رفتار پرخاشگرانه
۱۷۸	تبیین یافته های جانبی
۱۷۹	محدودیت های پژوهش
۱۸۰	پیشنهاد های پژوهش
۱۸۰	پیشنهاد های پژوهشی
۱۸۱	پیشنهاد های کاربردی
۱۸۲	خلاصه ی پژوهش
۱۸۴	منابع فارسی
۱۹۷	منابع انگلیسی
	پیوست ها
۲۳۷	پیوست ۱: فهرست واریاسی اختلالات رفتاری کودکان

۲۳۸	پیوست ۲: نمونه خرده مقیاس مشکلات عاطفی
۲۳۹	پیوست ۳: نمونه خرده مقیاس مشکلات اضطرابی
۲۴۰	پیوست ۴: نمونه خرده مقیاس مشکلات اجتماعی
۲۴۱	پیوست ۵: نمونه خرده مقیاس رفتار پرخاشگرانه
۲۴۲	نمونه ای از محتوای مداخله باز درمانی
۲۴۴	چکیده انگلیسی

فهرست جدول ها

۸۰	جدول ۱-۲. شیوع، تفاوت جنسیتی و سن آغاز انواع اختلال های اضطرابی در کودکان و نوجوانان
۱۱۷	جدول ۱-۳. طرح پیش آزمون-پس آزمون و پیگیری با گروه گواه در دانش آموزان مبتلا به اختلال های رفتاری پایه های اول و دوم دوره ابتدایی
۱۱۹	جدول ۲-۳. تعداد و درصد دبستان ها و دانش آموزان انتخاب شده در نمونه گیری مربوط به تعیین روایی و پایایی ابزار به تفکیک پایه و جنسیت
۱۲۰	جدول ۳-۳. تعداد و درصد کل دانش آموزان در نمونه گیری به تفکیک پایه و جنسیت
۱۲۱	جدول ۴-۳. تعداد و درصد دانش آموزان انتخاب شده در نمونه گیری مربوط به آزمون فرضیه ها به تفکیک پایه و جنسیت
۱۲۷	جدول ۵-۳. شاخص های برآزش تحلیل عامل تأییدی مقیاس مشکلات عاطفی
۱۲۸	جدول ۶-۳. ضرایب پایایی خرده مقیاس مشکلات عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه با سه روش آلفای کرونباخ، تنصیف اسپیرمن-براون و گاتمن

- ۱۳۰ جدول ۳-۷. شاخص های برآزش تحلیل عامل تأییدی مقیاس مشکلات اضطرابی
- ۱۳۲ جدول ۳-۸. شاخص های برآزش تحلیل عامل تأییدی مقیاس مشکلات اجتماعی
- ۱۳۴ جدول ۳-۹. شاخص های برآزش تحلیل عامل تأییدی مقیاس رفتار پرخاشگرانه
- ۱۳۶ جدول ۳-۱۰. خلاصه ای از مداخله بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری
- ۱۴۲ جدول ۴-۱. میانگین و انحراف معیار متغیرها (مشکلات عاطفی، مشکلات اضطرابی، مشکلات اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه) به تفکیک جنسیت در مراحل پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری در کل نمونه
- ۱۴۴ جدول ۴-۲. میانگین و انحراف معیار متغیرها (مشکلات عاطفی، مشکلات اضطرابی، مشکلات اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه) در مراحل پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری به تفکیک جنسیت
- ۱۵۵ جدول ۴-۳. ضرایب همبستگی بین پیش آزمون های متغیرهای پژوهش (مشکلات عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه)
- ۱۵۶ جدول ۴-۴. نتایج آزمون همگنی های واریانس لوین بین هر سه متغیر وابسته (مشکلات عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه) در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۶۱ جدول ۴-۵. خلاصه نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیری روی نمره های پس آزمون مشکلات عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۶۲ جدول ۴-۶. نتایج تحلیل کوواریانس یکراهه در متن مانکوا روی نمره های پس آزمون مشکلات عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه در گروه های آزمایشی و گواه

- ۱۶۳ جدول ۴-۷. خلاصه نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیری روی نمره های پیگیری مشکلات عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۶۴ جدول ۴-۸. نتایج تحلیل کوواریانس یکراهه در متن مانکوا روی نمره های پیگیری مشکلات عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۶۵ جدول ۴-۹. خلاصه نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیری روی نمره های پس آزمون مشکلات عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه در دخترها و پسرها
- ۱۶۶ جدول ۴-۱۰. نتایج تحلیل کوواریانس یکراهه در متن مانکوا روی نمره های پس آزمون مشکلات عاطفی، اضطرابی و اجتماعی و رفتار پرخاشگرانه در دخترها و پسرها

فهرست نمودارها

- ۱۲۶ نمودار ۳-۱. ضرایب استاندارد خرده مقیاس مشکلات عاطفی
- ۱۲۹ نمودار ۳-۲. ضرایب استاندارد خرده مقیاس مشکلات اضطرابی
- ۱۳۱ نمودار ۳-۳. ضرایب استاندارد خرده مقیاس مشکلات اجتماعی
- ۱۳۳ نمودار ۳-۴. ضرایب استاندارد خرده مقیاس رفتار پرخاشگرانه
- ۱۴۶ نمودار ۴-۱. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مشکلات عاطفی گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۴۶ نمودار ۴-۲. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مشکلات اضطرابی گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۴۷ نمودار ۴-۳. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مشکلات اجتماعی گروه های آزمایشی و گواه

- ۱۴۷ نمودار ۴-۴. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری رفتار
پرخاشگرانه گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۴۸ نمودار ۴-۵. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مشکلات
عاطفی دخترها در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۴۸ نمودار ۴-۶. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مشکلات
عاطفی پسرها در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۴۹ نمودار ۴-۷. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مشکلات
اضطرابی دخترها در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۴۹ نمودار ۴-۸. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مشکلات
اضطرابی پسرها در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۵۰ نمودار ۴-۹. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مشکلات
اجتماعی دخترها در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۵۰ نمودار ۴-۱۰. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری مشکلات
اجتماعی پسرها در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۵۱ نمودار ۴-۱۱. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری رفتار
پرخاشگرانه دخترها در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۵۱ نمودار ۴-۱۲. مقایسه میانگین پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری رفتار
پرخاشگرانه پسرها در گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۵۳ نمودار ۴-۱۳. خط رگرسیون و پراکنش نمره های پیش آزمون و پس آزمون
مشکلات عاطفی
- ۱۵۳ نمودار ۴-۱۴. خط رگرسیون و پراکنش نمره های پیش آزمون و پس آزمون
مشکلات اضطرابی

- ۱۵۴ نمودار ۴-۱۵. خط رگرسیون و پراکنش نمره های پیش آزمون و پس آزمون
مشکلات اجتماعی
- ۱۵۴ نمودار ۴-۱۶. خط رگرسیون و پراکنش نمره های پیش آزمون و پس آزمون
رفتار پرخاشگرانه
- ۱۵۸ نمودار ۴-۱۷. خطوط رگرسیون و پراکنش نمره های پیش آزمون و پس آزمون
مشکلات عاطفی گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۵۸ نمودار ۴-۱۸. خطوط رگرسیون و پراکنش نمره های پیش آزمون و پس آزمون
مشکلات اضطرابی گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۵۹ نمودار ۴-۱۹. خطوط رگرسیون و پراکنش نمره های پیش آزمون و پس آزمون
مشکلات اجتماعی گروه های آزمایشی و گواه
- ۱۶۰ نمودار ۴-۲۰. خطوط رگرسیون و پراکنش نمره های پیش آزمون و پس آزمون
رفتار پرخاشگرانه گروه های آزمایشی و گواه

فصل اول

مقدمه

رشد شخصیت کودکان، شهروند خوب شدن، اجتناب از خشونت، یادگیری شیوه های مناسب برخورد با دیگران، برقراری ارتباط با سایر افراد و به طور کلی، داشتن مهارت در ارتباطات بین فردی برای زندگی در دنیای کنونی امری ضروری است (استوارت^۱، وست^۲، کوپلان^۳، ۲۰۰۷). در ایران نیز بیش از ۵۰٪ جمعیت را افراد زیر ۱۵ سال تشکیل می دهند. با توجه به جمعیت بالای کودکان و نوجوانان زیر ۱۵ سال، توجه به مشکلات و مسائل روانی آن ها از اهمیت به سزایی برخوردار است (ابوالقاسمی، نریمانی و کیامرثی، ۱۳۸۴).

از جمله اختلالاتی که به شدت نیازمند خدمات درمانی هستند، اختلالات رفتاری^۴ می باشند (ریان^۵، ۲۰۰۷). اختلالات رفتاری، مشکلات فردی و اجتماعی فراوانی را به وجود می آورند. کودکان مبتلا به این اختلالات خانواده، آموزشگاه و اجتماع را با مسائل و دشواری های گوناگونی مواجه می کنند و آن ها را در برابر آشفتگی های روانی-اجتماعی دوران نوجوانی و حتی بزرگسالی، آسیب پذیر می سازند. همچنین، اختلالات رفتاری طیف وسیعی از مشکلات کودکی را، از رفتارهای پرخاشگرانه و تکانشی تا رفتارهای افسرده گونه و گوشه گیری، در بر می گیرد (زارع و احمدی، ۱۳۸۶). در بین اختلالات رفتاری، اختلالات اضطرابی دوران کودکی، شایع ترین مشکل روانپزشکی در کودکان می باشند. این اختلالات موجب نقصان شدید و ناراحتی (دیسترس) بیش از حد می شوند. طبق مطالعات اخیر ۱۸/۶٪ از کودکان و نوجوانان، به نوعی، درگیر اضطراب و اختلالات ناشی از آن هستند. اضطراب پیامد زندگی معاصر است و بسیاری از خانواده ها با این معضل در کودکان و نوجوانان خود دست به گریبان هستند و بعضاً در مقابل آن احساس درماندگی می کنند؛ چرا که راه های مقابله با این اختلال و شیوه های درمان آن را نمی شناسند (ایسائو^۶ و پیترمن^۷، ۲۰۰۱، ترجمه ی براتیان، ۱۳۸۴).

1- Stewart
2- West
3- Coplan
4- behavior disorders
5- Ryan
6- Essau
7- Petermann

علاوه بر این، از میان بسیاری از رفتارهای خود-کنترلی^۱ که فرد در طول رشد خود باید به آن برسد شاید هیچ کدام به اندازه مقابله با پرخاشگری اهمیت نداشته باشد، زیرا برای فرد مشکلات زیادی را در مدرسه و سایر محیط های اجتماعی ایجاد می کند (جویرمن^۲، اندرسون^۳ و استراتمن^۴، ۲۰۰۳). همچنین، پرخاشگری یکی از رایج ترین اختلالات دوران کودکی و نوجوانی است که ممکن است در کنار اختلال مقابله ای^۵ و اختلال سلوک^۶ (نیکسون^۷، ۲۰۰۲) و اختلال نقص توجه و بیش فعالی^۸، اختلال خلق و خوی^۹، سوء مصرف مواد و الکل^{۱۰}، عقب ماندگی ذهنی^{۱۱}، اختلالات رشدی فراگیر^{۱۲} و اختلالات شخصیتی^{۱۳} ظاهر شود.

در سال های اخیر، نگرانی های گسترده ای در مورد موضوع های مرتبط با خشم و پرخاشگری کودکان، در بین معلمان و دیگر افرادی که با کودکان سروکار داشتند، به وجود آمده است، به ویژه این که بروز این رفتارها در محیط مدرسه و کلاس درس به صورت یک الگوی رفتاری نامناسب به سایر دانش آموزان منتقل می شود و اثر منفی و گاه زیان باری، از قبیل اغتشاش، ناسازگاری، کینه توزی، انتقام جویی، درگیری لفظی و فیزیکی، بر هم زدن نظم و آرامش محیط، آسیب های جسمی و صدمات روانی و عاطفی، از خود برجای می گذارد (شیخ پور و درویش کوهی، ۱۳۸۶). پاکاسلاتی (۲۰۰۰، به نقل از تورگی^{۱۴}، ۲۰۰۴) معتقد است این کودکان و نوجوانان ممکن است خطاهای پردازش اطلاعاتی داشته باشند، که تعبیر و تفسیر تعاملات اجتماعی خود و دیگران را برای آنان دشوار می سازد. به بیان دیگر، پاسخ افراد به رویدادهای زندگی روزمره تابعی از این مطلب

-
- 1- self-control
 - 2- Joireman
 - 3- Anderson
 - 4- Strathman
 - 5- opppositional disorder
 - 6- conduct disorder
 - 7- Nixon
 - 8- attention deficit and hyperactivity disorder (ADHD)
 - 9- mood disorder
 - 10- drug abuse and alcoholism
 - 11- mental retardation
 - 12- pervasive developmental disorder (PDD)
 - 13- personality disorder
 - 14- Turgay